

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Chicago, Ill., četrtak, 18. marca (March 18th) 1920. STEV.—NUMBER 65. Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burless, Postmaster General.

Diktator Kapp je padel; delavska vojna v Nemčiji

Delavske čete zmagujejo v Berlinu in drugod. Generalni štrajk še traja. Na tisoče mrtvih in ranjenih v mnogih nemških mestih. Ebert je odklonil pogajanja s Kappom.

Pariz, 17. marca. — Nemški poslanski namestnik Viljem Mayer je danes prejel poročilo, ki še ni potrjeno, da je dr. Wolfgang Kapp rezigniral in povabil Hindenburga, da naj vzame njegovo mesto. Poročilo je prišlo iz Frankfurtu in se glasi, da je Kapp odstopil, ko so mu spartakovec predložili ultimati, da napadejo mesto, če ne bo takoj konces njegove vlade. Dr. Kapp je nato pognil iz Berlina.

RUSI VPLENILI AMERIŠKI PARNIK.

Pariz, 17. marca. — "Exchange Telegraph" je objavil sporočilo iz Berlina, da so neodvisni socialisti in komunisti pričeli z veliko agitacijo za sovjetsko republiko in zvezo z Rusijo. Premoč v Berlinu že prehaja na stran delavcev, ki jih vodijo spartakovci in neodvisni socialisti in kateri so bili večeraj pojačani z oboroženimi delavci od zunaj. Kapp se ne upa poslati svojih čet ven iz mesta, ker se boji, da komunisti takoj zasedejo Berlin.

SOVJETSKA VLADA JE PRAVLJENA VARNITI PARNIK.

Washington, D. C. — Ko so ruske rdeče čete zadnji teden okupirale pristanišče Novorosijsk na zapadni kavkaski obali Črnega morja, so z drugim brodovjem vred osvojile tudi ameriški parnik "Omsk", ki je pripeljal tovor orožja in streliva Denikinu, toda priplul je prepozno. Tovor se ceni na tri milijone dolarjev vrednosti.

V ALASKI SO ZOPET ODKRILI ZLATO.

Seaward, Alaska. — Sem došla poročila naznanjajo, da so v okraju Katimshne našli bogate zaloge zlata rude.

AMERIŠKO BRODOVJE NA VAJAH V PACIFIKU.

Washington, D. C. — Na konferenci, katere so se udeležili mornariški tajnik Daniels in admiral Rodman in Wilson, so zaključili, da bosta atlantiško in pacifično brodovje odpluli na vaje v Pacifični ocean. To se zgodi že v prihodnjem januarju, admiral pa izdelata načrt za te vaje.

USODA JEKLAJSKIH DELAVCEV.

Gary, Ind.—V jeklarni Illinois Steel kompanije je razlila razbeljena kovina čez delavce. Walter Busak in Steve Dobraš sta obledela mrtva na mestu nesreče.

Poljska je prejela tretjo ponudbo za mir. Varšava, Poljska, 17. marca. — Sovjetska vlada je poslala tretjo mirovno ponudbo Poljski. Rusija zahteva, da naj Poljski prenehajo z bojnimi operacijami v Ukrajini in umaknejo svoje čete iz južnovzhodne Rusije. Nota, katero je podpisal Čičerin, zahteva takojšnji odgovor.

AMERIKA NE POŠLJE ZAŠTOPNIKA V RUSIJO.

Washington, D. C. — Združene države ne bodo zastopale v konvenciji desetih delegatov, ki obiščejo sovjetsko Rusijo v imenu lige narodov. V državnem departmentu so dejali te dni, da Združene države še niso v ligi narodov, ker mirovna pogodba še ni sprejeta v senatu in zato ne morejo imeti zastopstva v omenjeni komisiji.

BOJ MED TURKI IN FRANCOZI V MALI AZIJI

Turki in arabiki vstali bi radi izkoristili položaj v Nemčiji. ZAVEZNIKI SO VELELI CARIGRAD.

Carigrad, 17. marca. — Zavezniške čete so večeraj zasedle Carigrad. Topovi angleške drednatke "Benbow" in drugih velikih zavezniških bojnih ladij, ki so zadržane v Zlatem rogu, kontrolirajo obe strani Bosporja. Angličje so izkrcali 4000 pomorščakov in v italijanskem kontingentu je tudi nekaj mohamedancev. Vse zavezniške čete so pod poveljstvom angleškega admirala. Okupacija Carigrada ni povzročila nobene panike med Turki v mestu.

Pariz, 17. marca. — Poročila iz Alepa in Damaska v Siriji (Mala Azija) niso nič kaj ugodna za Francozje. Napadi na francoske in britske garnizije se množijo in francoska vlada se boji, da bodo turški in arabski nacionalisti izrabili nepokoj v Evropi za splošno revolucijo v Mali Aziji.

Neka druga vest sporoča, da so Arabci organizirali bojno kampanjo proti Angležem v Mezopotamiji, ki ima pričeti še ta mesec. Arabski prin Fejzal v Damasku je založil z orožjem in strelivom nebrojne mohamedanske tolpe v Siriji in Mezopotamiji. Arabci so oropali več trgovcev, ki so vozili zlato v Bagdad; vstali so "rekvirirali" zlato za vojne potrebe.

POSLEDICE NEPAMETNE VOJNE.

Chicago, Ill. — Doli po Michiganu česti je drvil težak avtomobil Studebakerjevega sistema. Na vogalu Sedem in štiridesete ceste je hotel voznik obrniti okoli vogala, toda avtomobil je vsled hitre vožnje zadel ob cestni vogal. Ker je voznik podil, je avtomobil udaril s tako silo ob vogal, da se je razsul in je bil takoj v plamenu. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, so pronašli, da leže pod avtomobilom en moški in dve ženski; dva moška sta pa v velikem loku zletela iz avtomobila. Ena ženska je zadobila tako težke poškodbe, da zdravniki dvomijo, da okreva, vsi drugi so pa tako poškodovani, da bodo še dolgo časa pomnili, da so se udeležili divje vožnje.

Nezmislno divjanje z avtomobilom kar tjevdan je zahtevalo že toliko sloveskih življenj, da bi ljudje že lahko prišli k pameti in opustili divjanje z avtomobilom po cestah, ki je opasno.

\$60.000 VREDNA OVRAVNICA NAJDENA.

New York, N. Y. — Mrs. E. Landenburgovi je bila ukradena ovravnica, ki je vredna šestdeset tisoč dolarjev. Policija je takoj sumila, da je ovravnico zmaknil delavec, ki je vozil dvigalo v hiši, v kateri je stanovala. Izvršena je bila takoj aretacija po naznanjenih tatvini in policija je na dan tega delavca našla ovravnico.

VREME.

Chicago in okolice: V petek oblačno in dežali sneg. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 31, najnižja 24. Solnce izide ob 5:56, zaide ob 5:58.

PLINSKI DELAVCI V MEZDNEM GIBANJU.

KOMPANIJA JE ISKRABILA POLOŽAJ ZA PODRAŠITEV PLINA.

Predsednik družbe še stoka o povišanih obratnih stroških.

Chicago, Ill. — Plinski delavci se nahajajo v mezdnem gibanju. Zahtevali so povišanje mezde, toda razsodišče jim je priznalo le 5-odstotno povišanje mezde. Uslužbenici zahtevajo pa odločno 20-odstotno povišanje. Po svojih zastopnikih so izjavili, da ustajajo delo, če se njih zahteva ne prizna v 48 urah.

V Chicagu se je pa sešla tudi komisija za javne potrebe, da poseže v situacijo, ki je nastala valed meznega gibanja plinskih delavcev. Še preden je komisija zaslišala prizadete faktorje, je kompanija pričela stokati, da ne more priznati zahtev plinskih delavcev, če komisija ne dovoli povišati cene plina. To stokuje kompanijskih zastopnikov, pravzaprav predsednika družbe, je takoj ponatisnilo velebizniško časopisje, da vpliva nedirektno na mišljenje komisarjev, še preden pričelo zaslišanje.

Predsednik družbe stoka, če se poviša meza za dvajset odstotkov, da se pomnože izdatki za \$1.260.000, seveda ni pa povedal, kako masne bodo dividende plinske družbe in koliko je zvođenega kapitala, od katerega delničarji zahtevajo tudi obrestovanje.

Čudno pa je, da Thomas C. Campbell, predsednik organizacije plinskih delavcev, po vseh, ki so jih prinesli velebizniški listi, govori, da družba ne bo mogla povisati mezde, če komisija ne dovoli podražiti plina. Take izjave so sumljive, če prihajajo iz ust odborika organizacije, o katerem se ve, da ni strokovnjak v finančnih zadevah. Še manj pa v produkciji plina. Take izjave napravijo na ljudstvo vtis, da odboriki organizacije in zastopniki družbe igrajo pod enim klobukom in da taki odboriki nikakor ne zastopajo koristi članov organizacije.

Delavski organizaciji ne gre prav nič mar, če bo podjetnik napravil izgubo ali dobiček s svojim podjetjem, dokler nimajo delavci nobenega glasu pri upravi podjetniške družbe, kajti marsikatera družba obratuje svoje podjetje z izgubo, ker vodijo podjetje ne sposobni ljudje, ki so prišli v vodstvo podjetja zaradi sorodstva ali so pa bili protežirani na kateri drug način. Doktor delavske organizacije nima svojih zastopnikov pri upravi podjetja, ne more noben odborik organizacije govoriti, da bo družba imela izgubo, če prizna zahteve. Organizacija je ustanovljena, da brani interese delavcev in ne kompanije. Če se pa delavska organizacija spozabi tako daleč, čeprav nima pri upravi družbe svojih zastopnikov, da brani interese družbe, tedaj je prenehala biti delavska organizacija in je le ponižna dekla družbe.

Ljudstvo v Chicagu sestoji večinoma iz delavcev. Želi iz srea, da dobe plinski delavci povišanje mezde, ne strinja se pa s tem, da bi odboriki organizacije plinskih delavcev zagovarjali interese plinske družbe.

Plinska družba nima pri občinstvu v Chicagu sploh prav nobene ugleda in znane so njene umazane poteze še iz prejšnjih let, ko je maledovala za novo pogodbo z mestno občino.

LETALCO SE JE ZGUBIL.

Havana, Kuba. — Ameriški letalec Dunstan G. Richardson je zapustil Key West v pondeljek popoldne, da poleti v Havano. Dozaj še niso našli sledi o njem in nekateri sumijo, da ga je doletela nesreča.

AMERIŠKE ČETE OB RENI V NEMOŽJI PRIPRAVLJENE NA AKCIJO.

Coblentz, Nemčija, 17. marca. — Ameriške okupacijske čete, ki štejejo 18.000 mož, so dobile vso potrebno opremo za bojne operacije, vendar pa še nimajo povelja za kakšno gibanje iz sedanjih pozicij. Vse zavezniške čete v Porenju se računajo na nekaj več kakor 100.000 mož.

ZIDARJI PREJEMAJO \$1.25 MEZNE OD URE.

DRUGI STAVBINSKI DELAVCI ZAHTEVAJO TUDI TO MEZDO.

Stavbinski podjetniki bodo najbrž priznali to zahtevo.

Chicago, Ill. — Mezdno gibanje stavbinskih delavcev je dobilo popolnoma drugo lice, ker so stavbinski podjetniki priznali \$1.25 mezde na uro od prvega maja naprej, dasiravno so stavbinski podjetniki še nedavno izjavljali, da naj stopi povišanje mezde v veljavo šele s prvim junijem. Po stari lestvici prejemajo zidarji en dolar na uro, poleg se jim pa podjetniki še plačevali po 10 do 25 centov doklade.

Drugi stavbinski delavci zahtevajo ravno tako visoko mezdno kot zidarji. V petek zvečer se vrši seja zastopnikov stavbinskih delavcev in podjetnikov, na kateri bodo razpravljali o tej zahtevi. Stavbinski delavci pravijo, če je bilo mogoče priznati povišanje mezde zidarjem pred prvim junijem, da se lahko povisa meza tudi drugim stavbinskim delavcem.

Neyeda ne bodo stavbinski podjetniki prav nič izgubili, če priznajo povišanje mezde, ker ne bodo povisali plačali iz svojega žepa, ampak bodo najbrž dvakrat toliko nabili k stavbinskim stroškom, kot so imeli sami stroškov povišanjem mezde.

V vojnem času je zastalo stavbinsko delo. Zaostali niso le v gradnji stanovanjskih hiš, ampak gradili niso tudi poslopji, ki služijo trgovini in drugim namenom. Stavbinski podjetniki vedo, če prav so stavbinski stroški v sedanjem času visoki, je za šest let toliko stavbinskega dela, da bodo preobloženi z njim, če grade samo tiste stavbe, ki niso bile zgrajene v vojnem času, ker se stavbinsko delo ni smatralo za potrebno v vojnem času, ako ni služilo direktno vojnemu namenom. V teku šestih let pa zopet nastanejo nove potrebe, ki prinesejo novo delo.

St. Louis, Mo. — Tukajšnji zidarji bodo prejeli po \$1.25 mezde na uro od prvega maja naprej. Do tega časa prejemajo po \$1.125 na uro. Električarjem, ki prejema po \$1 mezde na uro, se pa poviša meza od prvega junija naprej za pet in dvajset odstotkov.

PET OSEB JE ZMRENILO V SNEŽNEM VIHARJU.

Bismarck, N. Dak. — Medtem ko je prek srednjega zapada sijalo pomladansko solnce, je divjal prek Severne Dakote snežen vihar, ki je uničil pet človeških življenj.

Štirje otroci farmarja Gust Wohlka, ki živi blizu Riderja, so se iz čole odpeljali domov z vozom. V hudem snežnem viharju so omagali konji sredi pota in otroci so zmaznili.

Iz Centerja, N. D., poročajo, da je silni vihar prekušenil sni, na katerih se je peljala 18-letna Hazel Miner s svojim mlajšim bratcem in sestrico. Hazel je takoj po nesreči ovila otroka z odejo in s svojim plaščem, da ju obvaruje strupenega mraza, ki je vhadal do kosti, da ju reši smrti. Ko je tolažil pomoč, je bila Hazel mrtva, mlajša otroka so pa našli pri življenju in bosta popolnoma okrevala.

ZIVILA SO SE PODRAZILA 22% V ENEM LETU

DRAGINJA GRE SVOJO POT IN SE NE OZIRA NA OBLJUBE PALMERJA.

To dokazuje statistični izkaz delavskega departmanta.

Washington, D. C. — Statistični izkaz o podražitvi življenjskih potrebščin, ki ga je izdal delavski departmanta, dokazuje, da gre draginja svojo pot in se ne ozira na obljube, čeprav pridejo iz ust justičnega tajnika. Ta izkaz nam pove, da so se življenjske potrebe v zadnjem letu in v trgovini na debelo podražile za dva in dvajset odstotkov.

Ali s tem še ni podraževanja konec. Res je padla cena kokoskim jajcem in sirovemu maslu, ker prihaja spomlad in hočejo živčni spekulantje zopet založiti s svežim blagom svoje hladne shrambe in skladišča, ali na drugi strani je pa poskočila cena drugim življenjskim potrebščinam kot na pr. kavi, moki, jagugetini in perotni, tako da nima ljudstvo prav nič od tega, če je padla cena kokoskim jajcem in sirovemu maslu, ker mora pri drugih življenjskih potrebščinah uplačati, kar je pridobilo na drugi strani.

Cene za krompir so pa na pr. dosegle v nekaterih mestih tako ceno, da je krompir postal delikatesa. V Chicagu stane bušelj krompirja v prodaji na drobno po štiri dolare pa tudi več.

So pa še druge nadloge, ki tajo ljudstvo. Hišni posmetniki v velikih in industrijskih mestih so podražili stanovanja. Če bi bil stavbinski material poceni, tedaj bi si delavci, ki so pritrjali nekaj dolarjev od svojih ust pomagal na ta način, da bi zgradili svoje hiše. Ali stavbinski material se je silno podražil od januarja. Cena lesa je v nekaterih mestih poskočila kar za petdeset odstotkov. Čelo krompir in pesek sta poskočila v ceni, dasiravno se nahajata ob jezerih in rekah v neizpoljivih množinah.

Naslednja tablica nam daje najboljši pregled, kako so šle cene navzgor:

Številka	Jan.	Dec.	1919	1920
Poljski produkti	100	100	100	100
Strelivo	100	100	100	100
Strelivo št. 1	100	100	100	100
Strelivo št. 2	100	100	100	100
Strelivo št. 3	100	100	100	100
Strelivo št. 4	100	100	100	100
Strelivo št. 5	100	100	100	100
Strelivo št. 6	100	100	100	100
Strelivo št. 7	100	100	100	100
Strelivo št. 8	100	100	100	100
Strelivo št. 9	100	100	100	100
Strelivo št. 10	100	100	100	100
Strelivo št. 11	100	100	100	100
Strelivo št. 12	100	100	100	100
Strelivo št. 13	100	100	100	100
Strelivo št. 14	100	100	100	100
Strelivo št. 15	100	100	100	100
Strelivo št. 16	100	100	100	100
Strelivo št. 17	100	100	100	100
Strelivo št. 18	100	100	100	100
Strelivo št. 19	100	100	100	100
Strelivo št. 20	100	100	100	100
Strelivo št. 21	100	100	100	100
Strelivo št. 22	100	100	100	100
Strelivo št. 23	100	100	100	100
Strelivo št. 24	100	100	100	100
Strelivo št. 25	100	100	100	100
Strelivo št. 26	100	100	100	100
Strelivo št. 27	100	100	100	100
Strelivo št. 28	100	100	100	100
Strelivo št. 29	100	100	100	100
Strelivo št. 30	100	100	100	100

DELAVSKA POROTA JE SPOZNALA ČLANE I. W. W. NEKRIVIM.

Tacoma, Wash. — Ko se je vršila obravnavna proti članom I. W. W. v Montessau, obtoženim umors radi nemirov v Centraliji na obletnico premirja, so imele delavske strokovne organizacije, ki so združene z "Ameriško delavsko federacijo" svojo poroto, ki je prisostvovala ves čas obravnavi, da se strokovno organizirano delavstvo prepriča, če so obtoženi res krivi, ali če je krivda za žalosten dogodek iskati na strani sovražnikov strokovno organizirane delavskega delavskega. Ta porota je bila sestavljena iz nepristranskih strokovno organiziranih delavcev, ki je zdaj izrekla, da so obtoženi člani I. W. W. nekrivi.

Navadna porota je spoznala sedem obtožencev krivim umora druge vrste, tri je pa oprostila krivde. Dalje je izjavila, da ni mogla po instrukcijah, ki jih je prejela od sodnika, izreči, da so obtoženi zakrivilni umor tretje vrste.

ŽENSKA Z 21 SOPROGI!

Dayton, O. — Tiffie Sallie in James Nick sta zahtevala, da policija aretirata 21-letno Margaret Foster. Oba trdita, da sta bila poročena s njo in da je poleg nje imela še dvajset soprogov, od katerih ni povstavo ločena. Margaret se baje zdaj nahaja v Springfieldu, O.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (taven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.49 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2657 So. Lawdala Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VRISKANJE MADŽARSKIH MONARHISTOV

Ko so dospeli v Združene države prve vesti o monarhistični protirevoluciji v Nemčiji, je brzovjav sporočil iz Bukarešta, da so madžarski monarhisti zavriskali veselja. V monarhistični protirevoluciji v Nemčiji so videli dokaz, da se po svetovni vojni ustanovljene republike ne morejo vzdržati, ker so bila ljudstva v teh državah navajena monarhistične vlade.

Gospodje habsburški podrepniki se motijo v svojem vriskanju, kajti če bi imela ljudstva odločati o monarhističnih protirevolucijah, tedaj bi prav zanesljivo ne prišlo v nobeni novi republiko do monarhistične protirevolucije. Monarhistični protirevolucij ne prirejajo ljudstva, ki so vesela, da so se rešila svojih kronanih pijavk po božji milosti, ampak so delo monarhističnih in militarističnih zarotnikov, katere skominja po polnih loncih mesa, pri katerih so sedeli v monarhistični državi na troške kmeta, delavca in malega obrtnika.

Oficirji in razni dvorni lakaji z zlatimi našivi in brez njih, ki so se senčili nekoč v milosti nemškega kajzerja, o katerem soglašajo vsi dobri poznavalci njegovega značaja, da je bil na pol Neron in na pol Kaligula, so zdaj brez dela. Z njimi je ob delo pravzaprav ob mastne plače, ki so jih prejemale za navidezno delo, cela vrsta še drugih uradnikov, ki so postali v republikli nepotrebni. Republika zahteva od teh ljudi, da se živijo v nove razmere in da se posvetijo produktivnemu delu, ker je blagostanje republike odvisno od takega dela po strašni katastrofi, povzročeni po kajzerju, militaristih in pruskih junkerjih, ki je zadela nemško ljudstvo. Ali monarhistični zarotniki niso bili nikdar prijatelji produktivnega dela, in niso še danes. Vajeni so bili, da so živeli od sadov dela drugih in zategadelj se ne morejo živeti v nove razmere v republikli in skušajo z monarhističnimi protirevolucijami vpostaviti monarhijo. Gospodje monarhisti sicer obsojajo nasilje; če pride od zdolaj, ali kadar se sami poslužijo nasilja, da ukujejo ljudstvo zopet v monarhistične okove, tedaj odobravajo nasilje.

Madžarski monarhisti niso nič bolji od nemških in zategadelj se pričeli vriskati, ko je prišel glas, da je neki von Kapp v družbi drugih monarhistov skušal strmoglaviti nemško republiko in vsiliti nemškemu ljudstvu novega kajzerja. Nemški monarhisti stremijo po nemškem kajzerju, madžarski monarhisti pa žele, da zavladava Habsburžan najprvo na Ogrskem, kasneje se pa habsburška avtokracija zopet razširi nad ravnokar osvobodjene narode izpod črnozoltne avtokracije. Iz te moke pa najbrže ne bo kruha, kajti madžarsko ljudstvo ni glasovalo za monarhijo, kot so v svet razbobljali madžarski podrepniki Habsburžanov, ampak je le glasovalo proti povratku Bela Kuna. To je danes dokazana stvar, katere ne spravi s sveta tudi vriskanje klerikalnih madžarskih habsburških podrepnikov.

Vriskanje madžarskih monarhistov pa tudi dokazuje, da so v zvezi z monarhisti v drugih deželah, ki delajo na vse kripilje, da zopet zavladajo Habsburžani. Starokrajski listi se nedavno poročali, da je odšel dr. Sustersič, nekdanji vodja slovenske klerikalne stranke, ki je nastopala pod imenom slovenska ljudska stranka, da je prikrivala svojo črno klerikalno barvo, v Rim. Po kaj pa je šel dr. Sustersič, znan podrepnik Habsburžanov v Rim, je pa lahko vsakemu uganiti, ki ima normalno človeško pamet. V Rimu se shajajo klerikalci vsega sveta, ki so največji oporniki veličanstev po milosti božji. Šel je tje, da sodeluje pri spletkah, ki imajo namen spraviti Habsburžane na prestol, da zavladajo nad osvobodjenimi narodi, ki so zdihovali stoletja pod njih avtokracijo. Tje je šel tudi neki Ivica Frank, vodja hrvatskih monarhistov, in tje so šli nemški in drugi monarhisti, ki so zaljubljeni v Habsburžane, ker upajo, da se z vpostavljenjem habsburškega režima zopet zanje vrnejo zlati časi brezdelja in uživanja. Na te lepe sanje naj kar pozabijo, kajti stare zrušene monarhije se ne bodo nikdar več obnovile trajno v svojem starem sijaju in blešku. Mogoče se posreči monarhistom tupatam za kratek čas pripraviti gorko gnezdo spodenim avtokratom, nikdar se pa ne bodo dolgo časa grelji v takem gnezdu, ker svet napreduje in ne nazaduje, čeprav včasih ta napredek leze tako počasi naprej, da je komaj opaziti.

Gospodje monarhisti lahko vriskajo, toda to vriskanje ne bo poklicalo zrušenih monarhij v novo in trajno življenje!

DOPISI

Los Angeles, Cal. — Čeravno se komaj oglašim vsake kvatre enkrat, sem kljub temu nekaterim traja v peti. Da se jim pa zadržem še globlje v peto, jim povem, da naj se nikar preveč ne belljo glave, koliko časa me vžame, da napišem en dopis. Radoveden sem, koliko časa potrebujejo sami, ker ne opazim nikakega dopisa od njih. Da pa ne bo kdo napuščno razumel, naj omenim še to, da je samo par izjem.

V zadnjem času se je porodilo tukaj več "usmiljenih Samiratanov" toda, po toči zvogniti je prepozno. — Nekega lepega popoldne se je odpeljalo nekaj oseb z malim čolnom na ribji lov. Ko so pripluli na visoko morje, je nastal precej velik vihar, ki je ugrožal življenje ribičev. Prišli so klicati na pomoč, toda moštvo rešilne ladje, ki je bila zadržana v pristanišču, so z zanimanjem opazovali boj teh ribičev z morskimi valovi, in se niso uiti najmanj zganili, da bi odhiteli na pomoč tem ribičem, ki so se borili na življenje in smrt z morskimi valovi, češ, naj se sami rešijo, kakor se hočejo in vedo. Slednji so valovi preobrili foln in ribiči so izginiti v valovih, ki so se pa vendar končno rešili z plavanjem in prišli do obrežja. Po dolgem zijaanju za izginitim čolnom se je moštvo te rešilne ladje končno vendarle spomnilo, da bi bilo dobro iti na pomoč tem ribičem, vsaj radi tega, da bi veljali potem za junake. Toda ribiči niso potrebovali njih pomoči in so se sami rešili in ako bi se sami ne pomagali, bi bili gotovo utonili. Torej "Remember: Mind your own business. I do mine."

Delavske razmere: Oh te, pa te. Ako si močan, zdrav in krepkega zdravja in da hočeš delati kot živina, potem se dobiš kako za tri do štiri dolarje na dan za deveturno delo. Kajti osemurni delavnik je še malokje vpeljan. Ako si pa hoče kdo poljskati pošteno delo ali pa če je bolehen in ne sme opravljati vsako delo, tedaj pa največkrat zaman išče dela. Kdor pa kupuje delo po delavskih posredovalnicah, pa doživi razna razočaranja. Mnogokrat si kdo kupi delo, ki je na vsakovrstne načine prehranjeno od agenta, toda ko pride na določeno mesto, se pa največkrat pripeti, da po poldnevem delu delodajalec pravi, da je delo končano in da ne potrebuje več ljudi. Plača največkrat ne zadostuje v tem slučaju niti za pokritje stroškov, ko je iskal delo ali da bi plačal pristojbino v delavski posredovalnici. Velikokrat se tudi pripeti, da je kdo kupil stavkarsko delo ne da bi vedel, pred dokler ni prišel na delo. Ako se povrne nazaj in se prične pritoževati, pa agent navadno odgovori: "Saj sem ti preskrbel delo. Kaj pa še hočeš? Lenuh si, delati ne maraš, ničvrednež, postopač" itd.

Včasih sem čul, da je v Los Angeles vse mogoče. Danes pa to verjame. Verjemite mi, da bodo naši "reformatorji" kmalo pričeli graditi šolo, v kateri bodo poučevali, kako se rabi kramp, lopata in drugo podobno orodje, ali kako se mora voziti samokolnica, in kako se kopljejo obeštni jarki. Nedavno tega mi je nek rojak pripovedoval, da je opazil na neki delavski posredovalnici nek zelo čuden napis. Pred par dnevi sem pa sam opazil napis pred tukajšnje "Free Employment bureau of Southern California," ki se glasi: "Several experienced men for digging ditches. Must have their own tools, references. Non other need apply." To pa presega že vse meje. Delo za kramp in lopato, pa treba imeti izkušnje in treba se celo pokazati izkazila. Kaj takega se nisem opazil, niti čul, kar sem sedaj sam videl na lastne oči. Dotična družba, ki je oglaševala za take delavce, menda je že tako obubožala, da ne more niti kupiti lopat in krampov in si ju mora delavec sam preskrbeti. To je pa že odvč. Kmalo bomo doživeli, da bodo delavci v tovarnah morali sami kupiti parne kotle in druge stroje, s katerimi bodo delali in velpodjetniki si bodo pa delili dobiček kot sedaj. In tedaj bodo šele nebasa za — velpodjetnike.

Odkar je bila tukajšnja stavka vslužbenec na poštini železnici zlomljena, so nastale take raz-

mere, da jih moram omeniti. Človek mora navadno čakati na karo pol ure ali pa še več, predno sploh pride od keke strani. Potem pa pridejo navadno štiri ali pet in dostikrat tudi še več kar nanekrat. Prve dve sta navadno natučene in ljudje se obesojejo še od zunaj in se držijo za vse mogoče. Zadnje kare so pa navadno skoro prazne. Kakor se razvija sta L. A. St. Car Ry. Co. in Par. Elec. Ry. Co. že tako obubožale, da ne moreta popraviti niti tira. Na nekaterih mestih so take jame, da poulične kare kar odkakujejo in je nevarnost, da skočijo raz tira. Posebno slaba progja je med Los Angelesom in Hollywoodom. Ako se kateri rojak zdravi elektriko, naj pride v Los Angeles in naj se vozi z tukajšnje poulično železnico in ho takoj ozdravljen. Skrajni čas je je že, da bi mesto samo lastovalo poulično železnico, kajti red, kakršnega imajo privatni podjetniki, postaja vedno bolj nezdržljiv.

O kakem napredku med tukajšnjimi Slovenci ne morem poročati, ker ga sploh ni. Naseljenih je tukaj osem članov SNPJ, toda nemogoče je pri najboljši volji dobiti še dva nova člana, da bi ustanovili svoje društvo. Imamo nekaj upanja, ako pride do združitve slovenskih jednot in zvez, ker se tukaj nahaja eno slovensko podporno društvo, ki pripada k neki podporni jednoti. Dasi ravno je nas rojakov tako malo naseljenih tukaj, klub te smo tako raztreseni, da potrebujemo po celo uro z električno železnico, da zamoremo obiskovati drug drugega. Ako bi se oprijeli vsaj nekoliko resnejšega dela in pustili vse osebnosti na strani, bi brez dvoma lahko napredovali v marsikakem oziru.

"Flu" se je tudi tukaj oglašila, ki ni prizanesla niti Slovencem. — Ivan P. Bernik.

8 pata. — V mojem zadnjem poročilu v "Prosveti" št. 57, dne 9. marca t. l. sem izpustil ime umrlega rojaka. Umril je namreč Frank Zajc iz Ely, Minn. Pokojnik je bil doma iz Ribnice in star 63 let. Sopraga mu je že umrla pred par leti v Chicago. Matija Pogorelec.

Pittsburgh, Pa. — V dopisu Matija Pogorela iz Ely, Minn., je bilo poročano o smrti rojaka oziroma brata John Zajca in ker pokojnik zapuša v Pennsylvaniji brata in sestro, prosim rojake v tamošnji naselbini in okolici, ki so poznali pokojnika, da mi sporočijo podrobnosti o zadnjih dnevih pokojnika in o njegovi smrti. Prosim tudi uljudno, da mi sporočijo naslov njegovega sina, ako jim je znan. — Za vsa pojasnila bom zelo hvaležen. — Josip Zajc, 4915 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Johnstown, Pa. — Naznanjam članom društva "Triglav" št. 82 SNPJ, da sem prevzel tajniške posle tega dr. in radi tega opozarjam vse člane, da se obračate v društvo zadevam na spodaj podpisane. Posebno še opozarjam oddaljene člane tega društva, da pošljajo mesečnino na spodnji naslov in da je prejšnji društveni tajnik zapustil to naselbino in se poslovil po francosko in odnesel s seboj ves društveni asessment za mesec februar. Nadalje opozarjam člane tega društva, da je sklep društva, da mora sleherni član plačati asessment za mesec februar in marec. Iz društvene blagajne se ne more založiti za nikogar, ker je isto korenito "počistiti" prejšnji društveni tajnik Louis Ambrožič ter nas osušil za okroglih petsto dolarjev. Opozarjam člane, da vpoštevaj oto naznanilo. — Frank Čuček, R F D 3, Box 50-A, Johnstown, Pa.

IZ URADA PREDSEDNIKA TISK. ODBORA

Več rojakov, E. Palestine, O. Vaš dopis priobčimo le z vašim pravim podpisom. — Ako hočete, da ga priobčimo, nas obvestite. — "Opasovalec," Davis, W. Va. — Isto velja za vas in ako ste zadovoljni, nas obvestite o tem.

ROJAKI! Narodite se na knjige Književne Matice S. N. P. J. Matice tuda pet let, kakor hitro se oglašaj dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarja. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Alch, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

Spomenica jugoslovanskih poslancev iz zasedenih krajev.

Italijanski karabinjerji so aretirali 3. marca 1919 ga. Ida Posidovo, sopropgo odvetnika in doželnega poslanca, na poti iz Reke na Volosko, ker je imela pri sebi eno številko lista "Primorske Novine", kateri list izhaja na Sussaku in je senzuiran od Italijanske oblasti na Reki. Odpeljali so jo v Trst, kjer je bila zaprta v ječi v Via Tigor. Pri obravnavi je bila obsojena na 12 mesecev ječe.

Vikar pri sv. Lovrenču pri Ljubljani in Ferdinand Herdy, član stolnega kapitlja v Pulju sta bila dvakrat aretirana in slednje begunca iz okupacijskega ozemlja.

Dr. Vl. Senčar notar v Bazetu je bil aretirán od italijanskih vojakov v začetku meseca decembra 1918 in odpeljan v ječo v Trst vsled obdolžitve, da je odpeljal 5. novembra nek vojaški avtomobil, ki je bil last prejšnje avstrijske armade, v Ljubljano, in to še pred italijansko okupacijo. Akoravno je bil zelo nevarno bolan, kljub temu je moral bivati v nezdravi ječi do 4. januarja 1919, katerega dne je bil obsojen na tri tedensko ječo, ker je ukradel avtomobil.

Artur Lokar, notar v Ajdovščini; Likar, nadučitelj v Kojškem, Plesničar, nadučitelj v Ajdovščini, Alojžij Žigon, sodnik v Podgradu, so bili tudi aretirani brez vsakega poviada in nekateri so čez nekaj časa izpuščeni in drugi pa internirani.

Tukaj so navedeni le nekateri slučajji. — Navedli bi jih pa lahko na stotine in stotine.

V enem letu italijanske okupacije so italijanske oblasti deportirale 400 imenitnejših Jugoslovancev v Dalmacijo same in internirali v nezdravih krajih v Italiji. Nad 700 jih je bilo pa aretiranih ali pa interniranih.

Med drugimi so bili internirani sledeči: Dr. Jerko Machiedo, predsednik pokrajinskega odbora; dr. Niko Subotič, odvetnik in poslanec v Šibeniku; dr. Ivo de Rendić-Miočević, sodnik v Šibeniku; dr. Uros in Bosko Desnica, odvetnika v Zadru; don Ivan Katalinič, Mitred Abbot v Skradinu, župnik Lujo Marin, kurator muzeja v Kninu, Don Ante Mizić, vikar v Lokoranu in še več drugih.

Med drugimi so bili aretirani sledeči: Dr. Niko Moretti, dr. Miho Skvrče, advetniki v Zadru; dr. Dušan Bezovič, zdravnik v Renkoveah; dr. Tavzovič, zdravnik v Kistanju; Lukijan Kozliča, ortodoksnih menih v samostanu na otoku Krk, Simon Slavič, vikar v Piramatovacu, Don Ciro Pelajič, vikar v Ljubitovicu in Joze Sprljan, posestnik, v Vodcah star 86 let.

V Istriji so bili internirani sledeči znamenitejši Jugoslovanci: Sime Kurelič, odvetnik in poslanec; prefekt in župan občine Pazin; Hinko Rodič, sodnik v Pazinu; Ladavac nadučitelj v Pazinu, Gjuro Corazza, sodni svetnik; Josip Krmpotic in Simo Srgje, tiskarja v Pulju; Luka Kirac, župnik in poslanec v Medulinu; Ivo Zuccoon, odvetnik in poslanec v Pulju; dr. Niko Fabijančič, občinski zdravnik v Volosko-Opatiji; Baron Rene Lettis v Opatiji; Rudolf Staron, profesor v Kastavi; Anton Sarson, trgovec pri sv. Mateju; Franjo Sarson, trgovec v Matuljah; August Rajčić, nadučitelj ljudske šole v Voloskem in na stotine drugih. Največ od teh je bilo interniranih v nezdravih krajih v Sardiniji.

Italijanske okupacijske oblasti so pregnale menihe iz Franciškanskega samostana v Piranu in nastanili italijanske menihe.

Škof dr. Anton Mahnič na otoku Krku je bil interniran v Italiji kamor je bil odveden od italijanskih okupacijskih oblasteh.

V splošnem rečeno, italijanske oblasti v zasedenih krajih koncentrirajo svoje delovanje edino le v to, da odpravijo kolikor je le mogoče vse učitelje, politične voditelje in duhovnike, ki čutijo za Jugoslovani, in da na ta način ostanejo Jugoslovani v teh krajih brez vsakih voditeljev v gospodarskem, političnem in intelektualnem oziru. (Koniec jutri.)

Namen in načrt združbenih organizacij.

Zadnja konvencije farmarskih in delavskih združbenih prodajaln se je tudi obširno bavila z najvažnejšim vprašanjem, od katerega je takorekoč odvisno celo združbeno gibanje, namreč, kaj je namen združbenih organizacij, načrt združbenega gibanja in kako priti do cilja. Rešitev tega vprašanja je bilo poverjeno posebni komisiji, da ga podrobno razmotri in ako je mogoče, izdela na podlagi tega vprašanja podroben program, po katerem je mogoče uspešno združbeno gibanje. Ta komisija je izdelala naslednji program:

1) Poduk o združništvu s pomočjo snodov, predavanj, razširjanje spisov, knjig in časnikov, v katerih je opisano združništvo, in posebni podučni tečajji za združništvo; to nalogo naj izvršujejo člani zadevanih organizacij, ki naj vsposodbujajo in agitirajo med ljudstvom za združbeno gibanje.

2) Dolžnost slehernega strokovno organiziranega delavca in organiziranega farmarja je, da postane član združbene organizacije in isti naj agitirajo za pristop v združbeno organizacijo med svojimi prijatelji in znanci, prijatelji organiziranega delavca in farmarja. Ako v njihovem okolišju ni nobene združbene prodajalne, naj isto ustanovijo organizirani delavci in farmarji.

3) Dolžnost vsakega člana združbene prodajalne je, da pomaga finančno in moralno k boljšemu vseh združbenih prodajalnih in sploh združbenih trgovin.

a) Da pridobiva nove člane za svojo združbeno prodajalno in da sam kupuje vse potrebščine v združbeni prodajalni, katere član je on;

b) da zahteva od združbene prodajalne, katere član je, da kupuje ta združbeno prodajalna vse potrebščine v združbenih veleprodajnih, kot združbenih veletrgovinah, združbenih mlekarinah, in združbenih tovarnah za konserviranje rib; Združbene veletrgovine so v sledečih mestih: Chicago, Seattle, New York, Pittsburgh, Pa., St. Paul, Minn., San Francisco, Superior, Wis; združbene farmarske veletrgovine so v sledečih mestih: Omaha, Nebr., St. Joe, Kansas City, Sooux City, Fargo, St. Paul in Chicago; združbene sirsarne in mlekarne v Wisconsinu; združbene tovarne so: predilnica železniških prožnih delavcev, združbna tovarna za kondenziranje mleka v Seattle, združbna tovarna za konserviranje rib v Port Angelesu, tovarna za izdelavo strešic za strehe v državi Washington in tovarna za državo smodke (cigare) v Chicago.

4) Ustanoviti združbeno centralno delavsko-farmarsko banko in sicer v vsakeh večjem okrožju, v katero naj nalagajo združbene prodajalne svoj kapital. delavske organizacije in farmarske organizacije svoj denar. Na ta način se združi ves kapital delavcev in farmarjev, s katerim bo mogoče uspešno združbeno gibanje, da se zamore financirati združbna podjetja in da bo kapital delavskih in farmarskih organizacij v resnici služil onemu namenu, v katerega bi moral.

5) Delovati v to, da okrajne delavske in farmarske podružnice delavskih in farmarskih organizacij nalagajo svoje prispevke v združbene prodajalne, potom vplačanih deležev ali posojil.

6) Namen tega je, s da slučajji delavskih mezdnih bojev, člani delavske strokovne organizacije lahko dobivajo svoje življenske potrebščine na račun tega naloženega denarja, da niso podvrženi bojkotu od strani privatnih trgovcev na drobno in debelo.

Ako vposteva sleherni organizirani farmar zgoraj navedene točke izdelanega programa, je uspeh združbenega gibanja zagotovljen.

Stavke v Franciji. Pariz. — Stavka rudarjev v severni Franciji se nadaljuje. Zastavkali so tudi rudarji v Loiru, ki zahtevajo štiri franke na dan. V Lihu je 55.000 delavcev v mezdnem gibanju. V Belfortu je 11.000 jeklarskih in kovinarskih delavcev na štrajku. Stavka tekstilnih delavcev Roubaizu in Tourcoingu traja dalje.

Inozemstvo.

Kmeti proletarijat izginja v Rusiji.

Moskva, Rusija. — Centralni statistični department sovjetske vlade je pravkar obelodanil zanimive številke o spremembah, ki so nastale izra revolucije med ruskimi kmeti. Statistika se nanaša le na bivše gubernije Tula, Kostroma in Jaroslav, toda vlada nadaljuje preiskavo tudi v ostalih gubernijah. Statistično poročilo dokazuje, da je ekonomski preobrat znižal število kmetijskih proletarcev oziroma težakov, ki niso prej posedovali svoje zemlje, a obenem so pričeli izginjati "kulaki" ali bogati kmetje, ki so tvorili razred kmetijske buržoazije.

Leta 1917. je bilo v omenjenih treh gubernijah devet odstotkov kmetov, ki so posedovali več kot 16 desjatín zemlje (ruska desjatina je malo več kot dva akra) vsak, in pet odstotkov takih, ki so imeli več kot 30 desjatín vsak; danes je še samo šest kmetov na vsakih 10.000, ki posedujejo več kot 16 desjatín, dočim ni nobenega, ki bi imel 30 desjatín zemlje. Ravno tako se je znižalo število kmetijskih težakov, ki so bili brez zemlje, od devet na štiri odstotke; istovrstno je pa naraslo število posestnikov ene desjatine zemlje od devet na 22 odstotkov. Število posestnikov dveh desjatín je poskočilo od 26 na 36 odstotkov, medtem ko so lastniki štirih desjatín padli za štiri odstotke.

Približno enako je s statistiko domače živine. Kmetje brez konj so padli za enajst odstotkov, dočim se je na drugi strani pomnožilo število kmetov, ki imajo po enega konja, za 30 odstotkov. Število onih, ki imajo po dva konja, je padlo za tri odstotke, in onih, ki posedujejo po tri konje, za pet odstotkov. Število kmetov z eno kravo je ostalo na mestu; teh je 20 odstotkov. Oni pa, ki imajo po dve in več krav, so se zmanjšali. Kmetje, ki so imeli po tri konje in pet krav, so popolnoma izginiti. Od zdaj zaneprej bo imel vsak kmetijski delavec najmanj eno desjatino zemlje, enega konja in eno kravo. — (Michael Farbman).

Napad na peruvske poslanstvo v Boliviji.

Lima, Peruvijska. — Zunanje ministrstvo je prejelo poročilo, da je več kot tisoč mož napadlo prostore peruvskega poslanstva v La Paz, glavnem mestu Bolivije, zadnje nedelje. Privatna stanovanja nekaterih Peruviancev so bila tudi napadena. Napadalec je vodil general Ismael Montes, bivši predsednik Bolivije. Vzrok napada je menda star teritorialni spor med Bolivijo in Peruvijsko. (Peruvija in Bolivija sta republiko v južni Ameriki.)

Francija in Vatikan.

Pariz. — Diplomatično zastopstvo med francosko vlado in papežem v Vatikanu je skoraj zagotovljeno. Vlada je predložila parlamentu predlog za 250.000 frankov za pokritje izdatkov francoskega poslanstva v Vatikanu in pričakovati je, da bo predlog sprejeta kljub večji opoziciji. Gotovi francoski interesi hočejo na vsak način imeti diplomatično zvezo s papežem in ker imajo ti interesi večino v sedanjem parlamentu, bodo dobili kar zahtevajo. Vlada seveda izjavlja, da diplomatični stiki z Vatikanom se ne pomenijo razveljavljenega zakona o ločitvi države od cerkve. Država ostane ločena kot doslej in verski pouk ne sme v javne šole.

Italijanski imperijalisti pravijo, da je Wilson kriv revolte v Nemčiji.

Rim. — "Giornale d'Italia" piše, da so zavezniki zakrivil najhujši prevrat v Nemčiji. List piše: "Nemci so znali, da so zavezniki razdeljeni med sabo. Wilson je dosegel na mirovni konferenci, da so bile vse podonavske države balkanizirane in to je zvezalo vrhovnemu svetu roke, da zdaj sploh ne more ničesar več storiti."

Angleška delavska delegacija pojde v Rusijo.

London. — Angleška vlada je končno dovolila potne liste delegaciji delavske stranke, ki posejti sovjetsko Rusijo. Delegacija se bo mudila dva meseca v Rusiji in preiskovala ondote razmere.

STROKOVNO ORGANIZIRANI DELAVCI NA SHOD V NEDELJO DNE 21. MARCA V PILSEN AUDITORIUM

1657 Blue Island Ave. blizu Osemnajste ceste. Zakaj? Strokovno organizirano delavstvo mora povedati, kdo je gospodar v Ameriški delavski federaciji: Gompers — oficijelna družina ali delavstvo? Na shodu bodo govorili Johnson, predsednik organizacije strojnikov, Hilman, predsednik krojaške organizacije, Lewis, predsednik rudarske organizacije in župan Berry, član tiskarske organizacije.

Strokovno organizirani delavci vsi na shod! Na tem shodu vas ne more nihče zastopati, ampak navzoči morate biti sami. Poleg zgoraj omenjenih govornikov nastopijo še drugi strokovno organizirani delavci. Shod prične točno ob dveh popoldne.

KAPP JE REZIGNIRAL; DELAVSKA VOJNA V NEMČIJI.

(Nadaljevanje s 1. strani.) obležalo 66 mrtvih in več sto ranjenih.

Med demonstracijami v Lipskem (Leipzig) so Kappove čete streljale na socialiste in spartakovce in več kot 20 je obležalo štrih in ranjenih. Neodvisna socialistična stranka, voditelj strokovnih unij in Delavski svet, ki vodijo generalni štrajk, so izdali večeraj v Berlinu sledečo proklamacijo: "Protirevolucija je zmagala. Na vas, delavci, je zdaj leželo, da branite revolucijo in socialistično stvar do zadnjega moža in zadnje žene. Vsi delavci in vsi delavski odborniki morajo v tej usodni uri spoznati, da naša rešitev je odvisna od ene same stvari: generalni štrajk na vsej fronti. Delavci, delavke in odborniki! Proč s strankarskimi razlikami! Združite se pod zastavo revolucionarnega socializma! Izgubiti nimate ničesar kot verige — vrzite jih od sebe!"

Berlin, 17. marca. — Generalni štrajk, ki je bil sprva proglašen kot protest proti kontrarevoluciji, je objel vso Nemčijo. Radikalni delavski voditelji so izkoristili položaj in zaobrli generalni štrajk za dosego "diktature proletarijata." Delavska revolucija proti Kappovemu nasilju se polagoma spreminja v socialno vojno ne samo proti monarhistom v Kappovem taboru, temveč tudi proti Ebertu. Voditelji obeh socialističnih strank so se že sporazumeli v toliko, da bodoča vlada mora biti čisto socialistična.

General Luettwitz, Kappov sodiktator, je sicer večeraj razglasil smrtno kazen za štrajkarje, toda delavci se ne zmenijo za njega. Zele dvomljivo je, da bi Luettwitz poskušal svojo grožnjo. Generalna stavka v Berlinu je popolna. Promet, industrija in trgovina popolnoma počiva. Gostje v hotelih so prepuščeni sami sebi, kajti vsi natakarji, kuharji in strežniki so pustili delo. Kdor noče biti lačen, si mora sam kuhati. Ker je vsled stavke delavcev pri vodovodih manjkalo pitne vode, si pomagajo z vinom in pivom, dokler ga je še kaj.

London, 17. marca. — Dr. Kappova diktatorična vlada je v zadnjih izdihljajih. Kontrarevolucija je ponesrečila. Razum starih oficirjev in vojakov, ki so se dali podkupiti, nihče ne podpira nočar zahtevajo. Vlada seveda izjavlja, da diplomatični stiki z Vatikanom se ne pomenijo razveljavljenega zakona o ločitvi države od cerkve. Država ostane ločena kot doslej in verski pouk ne sme v javne šole.

Po sinočnjih hrvojavkah iz Berlina čez Amsterdam in Kopenhagen so Kappovi prostovoljci pričeli ropati in pleniti v berlinskih prodajalnicah. Ženeva, 17. marca. — "Neue Züricher Zeitung" je prejela hrvojavo iz Stuttgarta, ki se glasi, da je Ebertov ministrski predsednik Bauer izjavil, da sta dr. Kapp in general Luettwitz še zadnji teden predlagala, da se točka v mirovni pogodbi za razpuščitev nemške armade ne sme izvršiti in bejni material naj ne sme biti uničen, pač pa se mora Nemčija pričeti pripravljati na novo vojno. Bauer je dostavil, da iz tega je lahko

sklepati, kakšen cilj imata berlinska diktatorja.

Pariz, 17. marca. — Nemška delegacija v Parizu nadaljuje z delom za izvršitev mirovne pogodbe kot doslej. Vodilni član delegacije je izjavil, da delegatje se ne ozirajo na nobeno odredbo Kappove vlade. — Iz Monakova je prišlo telefonično poročilo, da so se tam združili socialisti in demokratje, ki bodo organizirali novo vlado proti Kappovi diktaturi.

Stuttgart, Badenska, 17. marca. — Republičanska vlada je izdala sinoči sledeče poročilo: "General Merker, poveljnik konstitucionalnih čet na Saksonekem, ki je prestopil na Kappovo stran, nima nobene pravice voditi kakih pogajanj v našem imenu z berlinskimi vstaji. Situacija v deželi je vedno boljša za nas. Bavarija, Vrttemberg, Badenska, Hesija, Saksonska in vsa severozapadna Nemčija je ostala zvesta ustavi in republiki. Vstaji imajo svoje priveržence edino med starimi reakcionarji."

Washington, 17. marca. — Tukajšnji vojaški uradniki pričakujejo, da se vrne Ebertova vlada kmalu v Berlin. Pričakovati je tudi sporadičnih boljševidnih izbruhov. Na Kappovo vlado v Berlinu ne polaga več nihče nobenega upanja.

Amsterdam, 17. marca. — Bivši kronprinca na otoku Wieringu "praznuje" zmago monarhistov v Berlinu. Viljemov sin je videti zelo dobre volje in neprenehoma

SVOJE ROJAKE EDAJ KOT LAHKO DOMTE V AMERIKO.

Priseljeniške postavbe ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobiti v kraju potne liste. Prijte, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Škender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojamil. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL.

za mojega brata Jožefa Matko, pred petimi leti nahajal se je v Clevelandu, O. Cenjene rojake, ki so ga poznali, prosim, če kdo ve kaj o njem, da mi to naznani. On je doma iz Zarečja šte. 40 pri Hlirski Bistrici v Notranjskem. Ako bo sam čital ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: Tony Matko, P. O. Box 15, Humpulips, Wash.

Izvrstni Ojačevalec. Zahteve, ki jih navadno nalagamo na želodec in naš prebavni sistem so v splošnem pretežavne, kar oslabljuje druge dele in organe telesa. Bolnik si išče ojačevalno sredstvo, zdravilo, ki naj mu pomaga in ob enim vredli prebavne organe v delovno stanje v smislu zakona narave. Take služaje se dobro zdravi s vživljanjem Severa's Esorka (preje znano kot Severov želodčni grenčec), ki je zanesljiv ojačevalec za želodec in ob enim čistilec črev, za priporočila oslabilim, starih in onemoglim ljudem. Zdravilna vrednost in nje snovi napravljajo to zdravilo za ZAPRTNICO, NEPREBAVNOST, OSLOBELOST, ZGUBO SLASTI in za splošno oslabele in slab telesni sistem. Poskusite steklenico tega zdravila še danes. Pojdite na pot k zdravju. — Cena je 75c in \$1.50; davek 3 do 6 centov. Naprodaj v vseh lekarnah. W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

NAPRAVITE SAMI SVOJE MILWAUKEE MALT EXTRACT. Vi lahko napravite sami doma izvrstno Amberjevo ali Kolumbijskevo s uporabo MILWAUKEE MALT EXTRACT. Spoznali boste, da je čistost in redčina večeravnega pijačja, katere imajo pri naši doma. Če imate, ki ste ogleli, ki naj jih sadimo pripravljeno. Ne pozabujte se jemati ali kupiti, če imate samo eno kavo Milwaukee Malt Extracta in Hmelji. Vaska družini ne naj bi imela to v zalogi. Mi vam pošljemo po parcentni postni 47 kavo in 3 kavo hmelja za \$2.00 ali kavo 4 in eno 12 kavo za \$15.00. Pošljite nam Money Order v valiri sproti. OPOMBA: Lekarnarji, trgovci splošno; pišite nam po zastopništvo za Milwaukee Malt Extract. WM. KLAES INSTITUTE, Dept. 11, Milwaukee, Wis.

24% Bond and Share Syndicate Room 501 309 Broadway NEW YORK, N. Y. 24%

izprašuje po novicah iz Nemčije. Stari Hohenzollern — bivši kaiser — ni več tako nervozen, kot je bil prvi dan kontrarevolte; v estu o neuspehih Kappove diktature so ga menda stregile. Večeraj je zopet žagal hlode kot po navadi od devetih zjutraj do poldne.

ALI NI VAŠE ZDRAVJE VREDNO DVA CENTA?

Ako bolebate na želodčno boleznijo, imate obilne nerodnosti, bolna jetra, zapah, zaprtico, glavobol, slab prebavni sistem, zgubo slasti do jedi, nečisto kri, se počutite utrujeni, oslabele, ali ako imate bolečine v hrbtu. Matero narave slavno zdravilo, izdelano iz čistih in najboljših zelišč poznanih po zdravniški vedi in pripravljeno po tisočih vživljajev, je zdravilo ki ga potrebuje vaše telo. Ako ga slučajno nima vaš lekarnar v zalogi, pošljite nam \$1.04 za en in \$5.24 za šest zavojev tega zdravila. Ako pa želite samo poskusiti to zdravilo, predno je kupite, pišite nam po tridnevno zdravilno poskušajo POPOLNOMA ZASTONJ, brez vsakih nadaljnjih obveznosti na vaši strani. Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa. (Juvito se priporoča po tisočih bolnikov, ki uživajo to zdravilo.)

Našim Rojakom v naznanilo!

Naznanjamo vsem onim, kateri so poslali zaboje in kateri zaboji so prišli na našo tvrdo še pred 17. januarjem t. l. so v LJUBLJANI ter dan naše tvrdo G. Leo Štrukel nadalje določno dostavlja. Dne 25. marca odpošljemo zopetno pošiljatev a parnikom ELLINA v Jugoslavijo in dotične zaboje bode G. L. Štrukel osebno dostavil. Torej rojaki, kateri ste namenjeni, ali imate že pripravljene zaboje v Jugoslavijo, pošljite takoj da ne pridejo zaboji prepozno, ker isti morajo biti sigurno do dne 22. marca t. l. v naši pisarni, dne 25. marca se odpluje proti naši vobodni Jugoslaviji. Cena od funta je 14c in zaboj ne sme biti čez 1000 funtov težek. Rojaki, zapuajte naši domovi tvrdo ki in podpirajte jo, to je edino v prid našemu ljudstvu — in ne podpirajte šidov!

European Trading & Export Co. STRUKEL & HORAK, Glavni agent za vse linije parobrodskih družb.

88 Ninth Ave., cor 10 Street Tel. Chelsea 3066 New York City.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2687-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODBOR. Predsednik: Vincenz Calhok, podpredsednik Anton Hroat, Box 146, Canonsburg, Pa. Zastopi gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, zastopi gl. blagajnik Frank S. Tavchar, upravitelj glavnih Filip Godina. POROTNI ODBOR. John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 278, Barbours, Ohio, Jos. Radlich, Box 432, Smith, Pa., Frank Samrak, 8500 Prusser Ave., Cleveland, Ohio. BOLNIŠKI ODBOR. ODBORNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2687-89 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Pistorich, Box 436, Bridgeville, Pa., Anton Radlich, Box 73, Wink Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Kular, Box 104, Green, Kans., in Jugoslavija, Leo Kular, Box 248, Gilbert, Minn., in overseas. Nadzorni odbor. Matt Petrovič, predsednik, 18817 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveslet, Minn., Jos. Kater, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio. Tiskovni odbor. Vincenz Calhok, John Underwood in Matt Petrovič. Združitveni odbor. PREDSEDNIK: Frank Albi, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trébal, Box 161, Lawrence, Pa. Josko Ovan, 248 Engelwood, Detroit, Mich. Jos. Skuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1844 So. Racine Av., Chicago, Ill. VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6208 St. Clair Av., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jula Zvertač. POZORI! — Korrespondenca s gl. oddelki bi šloja v glavnem uradu, ne vrši tabele VSA NEMICA bi se nanašala na pismo gl. predsednika in naševski Predsedništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VSE ZABOJE BOLNIŠKE POPISRE se pošljejo na naslov: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se šljejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vržejo na naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VSE ZABOJE V ZVEZI Z BLAGOVINSKIMI POŠLI se pošljejo na naslov: Skupajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. Vse prihodnje glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošljite M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj. Vsi prisrki na gl. porotni odbor so naj pošljite na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill. Vse prihodnje pravi uredništvo glavnih so naj pošljite na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, omenjeni, ogledi, naročila in spisi vsi, kar je v zvezi s glavnim štabom, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2687-89 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi mogli biti najcenejši, najhitreje in najzgodnejše postrobeni tako glade DENARNIH POŠILJATEV, kakor tudi FOTOVANJA v stare domovine, — in RESNICA je, da se vse to dočelo pri večeravnem priznanju in naših družinskih nadzorovom se nahajajo bančni tržniki! EMIL KISS, kateri se nad dvajset let pošilja našim ljudem denar v stare domovine in ima vedno najnižjo ceno. Denarne cene se sedaj zelo nastale, vsled česar mi litih ni moglo oglašati. Proprizani pa bodite, da boste dobili na svoj denar VEDNO najvišjo vrednost.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA FOTOVANJE BREZPLAČNO! VSAKO PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO! Za vsa potrebna pojamila obrnite se na: EMIL KISS, BANKER, 133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y. SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTII

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN. S tem dejano naznanjamo, da smo ravnokar prejeli vest od PRVE HRVATSKE STEDIONICE V ZAGREBU, da je vse denar bil izplačan. Potrdila razpošljemo pravčasno pošiljateljcem. Vredni položek, kateri so bile nastale vsled izplačevanja, je NEMETH STATE BANK poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj po preskrbe, da se bode denar točno izplačeval, ter sedaj se vsako pošiljatev točno izplača. Pošljite denar potom naše banke, ako želite, da ga točno prejetejo vaši v stari domovini. Pošljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilno knjuzico brez vsakega troška. Pošljamo denar tudi hrvojsko. Brzojav stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro. Vrednosti kromam raste. 1000 KRON ZA \$10.00

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE. Na vse vrste Parobrodne našim potnikom vse potrebne potne listine. Odpravimo, na vse vrste, ki si sami izlo, preko Trsta, Dubrovnika, Bazela itd. Predno se potate na potovanje pišite nam se pojamila. NEMETH STATE BANK. John Nemeth predsednik. GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET. PODRUČENICA: 1897-2nd AVENUE. NEW YORK, N. Y.

RAD BI IZVEDEL. Kje se nahaja Albx Samsa; Zelim, da se mi zgasi predno odidem v staro domovino. Cenjene rojake diljudno prisim, da mi sporoče njegov naslov, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi nemudoma prijavi na moj naslov: Mike Smith, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. 775 Haugh St., Indianapolis, Ind. POZOR NAROČNIKI. Za oglašne so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejememo do njih nobene odgovornosti. Vsak, kdor kaj kupi in oglašuje in če mu ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vse nje odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravništvo lista.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

PO SMRTI OPROŠČENA ŽRTEV.

Dne 9. jan. se je vršila pred ljubljanskim višjim deželnim sodiščem ponovna razprava proti Ivanu Brenecu, gostilničarju na Dovjem, ki je bil obsojen od zloglasnih avstrijskih vojaških sodišč na smrt in 24. avgusta 1915 ustreljen. Postopanje se je obnovilo na predlog umorjenčevih hčer Ance, Cecilije in Antonije Brenecove. — Razpravo je vodil predsednik višjega deželnega sodišča dr. Kavénik, prisodnika sta bila dvorni svetnik Skumovič in višjesodni svetnik dr. Dolenc, državni pravdnik dr. Černe, pritožbo pa je zastopal dr. Adlešič. — O zadevi je referiral višjesodni svetnik dr. Dolenc; Brenec je bil obsojen po prekem sodu v Ljubljani radi razžaljenja Velicanstva in motenja javnega miru na smrt, ker je bil ovaden, da je na Dovjem sledeče govoril proti takratnemu avstrijskemu cesarju: "Prokleti sivi starec hudičev. Zvezal se je z Nemci, sedaj pa imaš pravično vojsko". Pozneje je zopet rekel proti takrat 14letnemu Francetu Rabiču: "Če bi mi bilo tako ime, kakor tebi in tvojemu očetu, bi se dal takoj prekrstiti, ker vidva nista vredna nositi tako ime kakor cesar; tvoj oče misli, da je poštenjak, pa je tak kakor cesar ali pa župan. Cesar je tak norec, da ne more biti večji." Tudi je baje rekel, da rajši kot bi dal voze za vojake, jih raje seže. Razsodba se je izvršila dne 24. maja, ko jo je potrdil takratni poveljnik 5. armadnega etapnega poveljništva polkovnik Landwehr. — Priče, ki so bile zaslišane v takratnem postopanju, so izpovedale približno tole in sicer je bil zaslišan najprej orožniški stražmojster Škarja. Njemu je o neki priliki pripovedovala Marjeta Šifrer iz Dovjega, da ji je Brenec rekel, ko sta prišla do njenega posestva kjer so se bili izkopali strelski jarki, da bodo tudi njeno hišo obstreljevali. Marjeta Šifrer pa mu je odvrnila, da to nič ne de, ker se gre za pravično vojsko in da nič ne mara, če ji tudi hišo porušijo ali pa

THINGS THAT NEVER HAPPEN

By GENE SYKES

NEKAJ, KAR SE NIKDAR NE ZGODI...

Pismonoša svojemu prijatelju:—Dvajset let sem že pismonoša in ni se mi še pripetilo, da bi imel kako težkočo pri čitanju naslovov na poštinih pošiljtvah. —

moža ustrelijo. Brenec pa da je takrat odgovoril: "Prokleti sivi starec hudičev, zvezal se je z Nemci, sedaj pa imaš pravično vojsko. Bolje bi bilo, če bi se bil zvezal z Rusi, kakor pa z Nemci." Za nekaj dni potem pa je poslal občinski predstojnik Jakelj 14letnega Franceta Rabiča k Brenecu, da mora priti z vozom k župni cerkvi. Brenec je udaril fanta v obraz in mu rekel besede, ki jih navaja obtožba. — Marjeta Šifrer je potrdila te navedbe — Brenec je bil aretiran 14. avgusta 1915, na kar so se vršile poizvedbe, ki so trajale do 23. avgusta. Poizvedbe je vodil stotnik avditor Julius, ki je tudi zaslišaval obtožence. Brenec je do slednje trdil, da se ne priznava krivim. Po preteku nekaj dni po aretaciji t. j. dne 20. avgusta je bilo na povelje polkovnika Landwehra navedeno naglo postopanje valed česar se je podal naslednjega dne Julius v Dovje, da zasliši tam priče Marjeto Šifrer, Franceta Rabiča in tudi dvanajstletnega dečka Janeza Guselja, ki je izpovedal, da je slišal, ko je Brenec rekel besede: "Hudičev starec, hudičev Pepček, mora vse vzeti". Zaslišan je bil tudi Japelj, ki je slišal Breneca kot človeka, ki rad pije in zabavlja. Občinski tajnik Zupan je izpovedal, da je bil Brenec dobrega obnašanja, da pa je rad pil, in da je zelo oblasten. — Preki sod je nato izrekel 24. avgusta pod predsedstvom podpolkovnika Homberta in pod vodstvom stotnika-avditorja Julusa smrtno obsodbo, ki se je, kakor rečeno, že lani dan izvršila. Proti razsodbi se je prijavil priziv, ki se opira na dejstvo, da so priče bile pod vrisom takratnega preganjanja po avstrijskih vojnih oblastvih in da so zato njih izpovedbe neranesne. Nav-

ja se tudi, da je stražmojster Škarja pri poizvedovanju grozil ljudem z aretacijami in da so izpovedbe bile valed tega več ali manj pod vrisom teh groženj. To se vidi tudi iz tega, da je Marjeta Šifrer pričela peči vest, ko je videla kaj je povzročila, in da je večkrat izjavila proti svojemu možu, da jo bo bolelo do konca njenega življenja. O Šifrerjevi je izdal župnik Aljaž spričevalo, v katerem jo slika kot histerično žensko, ki je tudi njega in kaplana že denuncirala. Zastopnik Brenecovih dr. Adlešič prikazuje v svojem govoru Breneca kot žrtev avstrijske vojaške justice. Vže v naprej je bilo odločeno, da se ima izreči smrtna obsodba. Takratni razpravi je prisostvoval tudi polkovnik-avditor Boublik ki je bil ob pričevanju Rabiča in Šifrerjeve zelo zadovoljen in je pred koncem razprave odšel, češ da se itak izvrši po njegovih intencijah in da valed starec njegova navzočnost ni več potrebna. Znano je namreč, da je bil Boublik največji avstrijski rabelj, ki ima mnogo umorov na svoji vesti. Postopanje prekega sode se mora po zakonu končati tekom treh dni, proti Brenecu pa je trajalo od 10. do 24. avgusta. Ako je takratni višji armadni poveljnik nadvojvoda Friderik hotel te določbe izpremeniti, nasprotuje to zakonu in ni bil on v to opravičen. Valed tega stavi predlog, da se obsodba razveljavi. Temu predlogu se pridruži tudi višji državni pravdnik dr. Černe. — Po nem posvetovanju razglasi predsednik rozsodbo, s katero se razveljavi rozsodba vojaškega sodišča in Ivan Brenec oprošča. Pravorek se opira na dejstvo, da je vojaško sodišče več nego za dvakrat prekoračilo v zakonu določeni rok postopanja, da se dvomi o verodostojnosti priče Marjete Šifrerjeve in da sta bili priči Rabič in Guselj še šoleobvezna otroka.

Iz pravoslavne cerkvene organizacije. — Belgrad, 19. febr. Pravoslavna cerkvena organizacija sklicuje izv. arhijerejski sabor, ki naj odloči končno veljavno o dveh vprašanjih, ki sta na dnevnem redu in ki povzročata vroče debate v notranjosti pravoslavne cerkve. Prvo vprašanje je ponovna ženitev pravoslavnega duhovnika. Pravoslavni duhovnik se sme po pravilih cerkve le enkrat ženiti; če postane vdovec, se ne sme več ženiti. Po sedanji vojni je mnogo duhovnikov-ovdovcev, ki so očetje številnih familij, prelomilo to pravilo in so se vdruživši oženili, in to slovesno, ob navzočnosti cele fars. Drugo vprašanje je: po kojem kalendarju naj cerkev svoje praznike šteje, ali po našem, ali po starem. Arhijerejski zbor naj o tem odloči. Inagheci emkatnayhee

FRANK PENGAL

je ravnokar prejel veliko zalogo čevljev in raznega obutva za moške, ženske in otroke. Obiščite moje prodajalno in prepračite se bodete o dobrem blagu. Cene ušmerna. Postržba točna. Oglasite se pri meni. BILLY, MINN.

POZOR! ŽENE, DEKLETA IN STARIŠI.

Mi imamo primerno lahko tovarniško delo za vašo hčer v krasno zdravstveno in varno vrejeni tovarni. Skoro vse delo je le prebiranje in pregledovanje izdelanega blaga in se lahko opravlja sedeč, poleg svojih prijateljic in zaslužite dobro plačo in v tem času bodete tudi zadovoljni z našim delom. Tedensko dajemo tudi bonus boljšim delavkam. Delavne ure so od 8 ure v jutro do 4:30 popoldne. Torej ako je vaša hči brez dela in mislite, da bi veljalo ji preskrbeti prostor, jo pošljite k nam, gotovo bode zadovoljna z delom in prostorom.

Oglasite se pri: STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP., 1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO navadne delavce za stalno delo; dobra plača, kdor hoče delati pri nas za: pakiranje, samokoinčarje, pomočnike pri strojih, zlagrač in prebiranje, prati okna, voditi elevator, pometati, raslagati iz vozov. Vas ta in še mnogo drugih del se dobi pri nas, kdor ima le količkaj skušnje za delo. Tovarna je v bližini Clybourn, Ashland in Belmont poulične kare. Oglasite se v Employment uradu med 8 uro zjutraj pa do 4.30 popoldne. Torej oglasite se pri: STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP. 1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO delavce za delo pri strojih za "Lathe in Turret Lathe" izdelovalce. Oglasite se pri: 4854 W. Kinzie St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO delavce, moške in ženske za delo pri: WESTERN FELT WORKS, 4115 Ogden Ave., blizu Crawford in 23. ceste, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO ročnega delavca, ki razume pri polaganju cevi za paro. S. KARPEN & BROS. 22nd & Union St. Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA, kje se nahaja moj brat ANTON PODOBNIK, doma iz Čeplesa št. 40 na Primorskem pri Cirknem. Cenjene rojake prosim, če kdo ve kaj o njem, naj mi to naznani. Pred šestimi leti bil je v La Salle, Ill. in potem nekje v Ohio. Ako pa sam čita ta oglas, naj se mi prijavi, ker imam za njega pismo iz stare domovine, kjer ga iščejo valed zelo važnih zadev. Moj naslov je: Mary Oblak, P. O. Box 108, Chiff Mine, Pa.

Sedaj lahko naročite list "Prosveto" svojem v stari domovini. Letna naročnina \$7.00 za pol leta pa \$3.50.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO delavce za delo v tovarni za izdelovanje opeke. Dobra plača in stalno delo. Izvstno delovno stanje. Oglasite pri: Midland Terra Cotta Co., W. 16th St. and So. 52nd Ave., Cicero, Ill.

POTREBUJEMO človeka za pomočno delo v štali. Oglasite se pri: HETZEL & CO., 1801 Larrabee St. Chicago.

POTREBUJEMO zavijalce in delavce pri zalogi papirja. Oglasite se pri: ACKERMAN QUICKLEY PRINTING CO., 729 W. Van Buren St. Chicago.

POTREBUJEMO se bodo zelo povečala in valed tega daje veliko priliko za uposiltev veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vsah vrst strojnike in učene delavce se potrebuje. DOBRA PLAČA, STALNO DELO. Prijazno delovno stanje, prilika za učenje. Nobenih delavskih nerednosti. Priglasite se takoj za delo v Employment uradu THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY, Akron, Ohio.

DEKLETA IN ŽENE! ŽENSKÉ NAD 16 LET STARE dobe lahko delo v tovarni. Nobene izkušnosti se ne zahteva. Dobra plača ob pričetku. Stalno delo vse leto. Bonus plačamo stalnim delavkam. OLSON BUG COMPANY, 1506 W. Monroe St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO delavce za navadno tovarniško delo. ROBERTS SASH & DOOR CO., 920 W. 20th St., Chicago.

POTREBUJEMO dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Delo po dpevu. Oglasite se pri: 1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO izkušene delavce za lotanje kant za mleko in sladoled. Stalno delo, dobra plača. STURGES & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.

POTREBUJEMO (Die Setters in električne "Spot Welders". Stalno delo, dobra plača. STURGES & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.

POTOP. Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovni Podravski.

(Nadaljevanje.)

Smrad požarja se je razširil na vse strani ter segal celo do samostanskega obzidja. Mnogi izmed posadke so videli sedaj prvokrat v življenju krvavo obližje vojne; njih areo so kar otrpnila pri pogledu na ljudi, katere so podili vojaki ter jih sekali z meči, pri pogledu na ženske, katere so vlačili za lasa po zemlji. Pri krvavem bleksu požarja se je opazilo vse. Krik in celo besede so različno prihajale na ušesa obležencev.

Ker so še molčali samostanski topovi, so jezdeci postakali s konj, se bližali obzidju in mahali z meči in puškami po zraku. Sedaj pa se je prikazal kak vojak, opravljen v žolt vojaški jopič, nastavlil votlo pest na usta in zmrazil in grozil obležencem, ki so ga potrpeljivo poslušali ter stali s prižganimi zažigalnicami pri topovih.

Kmitie je stal poleg Čarnekega ravno pred cerkvijo ter vse dobro videl. Na lice mu je stopila živa rdečica, oči sta se mu bliščali kakor dve sveči. V roki je držal izborni lok, ki ga je podedoval po očetu; ta pa je dobil lok v bitki pod Hcimom. oPalušal je tudi on grožnje in žaljotke, naposled se pa obrnil, ko je oni orjaški jezdec stopil k skali ter začel vrečati, k Čarneckemu ter dejal:

"Za Boga! on preklinja najsvetejšo Devico. — Jaz razumem nemški. Strašno preklinja... Ne vzdržim dalje!..."

Naravnal je svoj lok, toda Čarnečki udari z roko po njem. "Bog sam ga bo kaznoval za to", reče. "Duhovnik Kordecki nam je prepovedal streljati, dokler oni sami ne zašnejo."

Komaj je to izgovoril, dvigne jezdec puško k licu; strel zagromi, toda kroglja ni dosegla obzidja in padla nekam med skale. "Sedaj smem?" zakliče Kmitie. "Smeš," odvrne Čarnečki.

Kmitie se hipoma pomiri kot pravi vojak. Jezdec si je zakril s dlanzo oči, da bi zri za sledom svoje kroglje. Kmitie pa nategne lok, pogladi z roko tetivo, da je zažgoleto nalik lastvici, naposled pa se sklone ter zakliče: "Je že na tleh!" Obenem se tudi čuje si pišč. Jezdec kpnuti puško, dvigne obe roki kvišku, strese glavo ter pade vzrak. Nekaj časa se je vrtjal kakor riba

ter kopal zemljo z nogami; naposled pa se je stegnil ter mirno obležal.

"To je jeden," reče Kmitie. "Zaveži voz na jermen!" omeni Čarnečki. "Vrv pri zvoniku ne bo zadoščala, ako Bog dá!" zakriči Kmitie.

Med tem priskače drug jezdec, ki bi rad izvedel, kaj se je zgodilo; pišca zažvižga znovič in tudi ta pade prvemu na prsi.

Kmalu na to se oglasi strel iz poljnih topov, katere je Vreščević pripeljal s seboj. Dasi ni mogel z njimi razrediti trdnjave, niti misliti na to, da bi je vzel, ker je imel s seboj samo jezdec, vendar je zapovedal streljati s topovi, da bi ostrašil menihe. Delo se je pričelo.

Duhovnik Kordecki stopi k Čarneckemu; za njim dospo tudi duhovnik Dobroč, ki je v mirnem času nadzoroval samostansko topničarstvo ter streljal ob večjih praznikih s topovi. Radi tega so pa tudi imenovali topničarja. Prednik je prekrilal top ter ga pokazal Dobroču. Ta je zavihal rokava ter začel naravnati top med dvoje poslopj, kjer se je nahajalo nekoliko jezdecov in med njimi častnik z mečem v roki. Dolgoemeril Dobroč, ker tu je šlo za njegovo čast. Naposled je vzel zažigalnice ter prižgal.

Grom potrese ozračje in dim zakrije razgled. Toda kmalu odnese dim veter. Med stavbami ni bilo videti nobenega jezdec. Nekateri so ležali s konji vred na tleh, drugi so pa zbežali.

Menihi zapoje na obzidju. Repot ruševih se poslopj pri sveti Barbari je spremljal njihovo petje. Ozračje se je zatemnilo, samo nepregledni roji isker od požarja so slični v ozračju.

V oddekih Vreščevića se znovič oglašé trombe, toda njih glas se jame čimdalje bolj oddaljevati. Požar je ugaševal. Tema je zagnila vznak je Jasne Gore. Semtertje se je ozvalo razgetanje konj, toda vsak hip bolj oddaljeno in medlješe. Vreščević se j umikal h Kreplici.

Duhovnik Kordecki pade na kolena. "Presveta Matil Vladarka naša!" zakliče s krepkim glasom, "stori, da bo on, ki dospo za njim, odhajal iste tako sramotno, kakor odhaja ta navidezni naš prijatelj!"

Ko je šemolil, se pretрга nakrat oblak nad njegovo glavo in mesečna svetloba pobeli stolp, obzidje, klečedelega prednika in pogorišče požganih poslopj pri sveti Barbari.

Drug dan je zavladal na Jasni Gori mir, kar je zelo ugajalo menihom, da so se še tem marijivejšje pripravljati za brambo. Delali so poslednje popravke z obzidju in ograjah ter pripravili še več orodja, ki bi se imelo rabiti pri odbijanju napadov.